

Evalueringsrapport

Ekstern evaluering av studieprogrammene *Bachelor i Teologi*, og *Bachelor i Praktisk Teologi*, ved Ansgar høyskole (AHS).

Fredag 05.02.2021 ble det gjennomført ekstern evaluering av studieprogrammene *Bachelor i Teologi*, og *Bachelor i Praktisk Teologi*, ved Ansgar høyskole (AHS).

Evalueringskomiteen ble nedsatt av rektor Ingunn Folkestad Breistein og hadde følgende sammensetting: Professor Anna Rebecca Solevåg (VID), Kathrine Tallaksen Skjerdal (sokneprest i Høvåg), Signe Marie Hægeland (student 3. år Teologi ved AHS), Torben Joswig (nasjonal avdeling i Misjonskirken Norge) og førsteamanuensis Knut Tveitereid (MF vitenskapelige høyskole). Studiesjef Cato Gulaker var sekretær. Knut Tveitereid ledet komitearbeidet.

I forkant av selve evalueringsmøtet ble komiteen tilsendt følgende dokumenter:

- Studieplaner for studieprogrammene *Bachelor i Teologi*, og *Bachelor i Praktisk Teologi*
- Årsrapport om utdanningskvalitet for skoleårene 2017/2018, 2018/2019, og 2019/2020.
- Evalueringer fra de siste år:
 - Data fra studiebarometeret (Praktisk Teologi, 2018; Teologi, 2019; Teologi 2020)
 - Data fra midtveiseevalueringer (Rapport midtvegsevaluering førsteårsstudenter Teologi, 2019 og 2020; Rapport midtvegsevaluering andreårsstudenter Teologi, 2019 og 2020)
- Rapporteringstall fra DBH

I kvalitetssystemet for AHS legges det opp til at studieprogram skal gjennomgå ekstern evaluering hvert 5 år.

AHS oppretter en komite med eksterne personer som skal foreta en gjennomgang og evaluering av studieprogram med utgangspunkt i NOKUTS søkerhåndbok for gjeldene syklus.

Evaluering av studieprogram skal gjøres med utgangspunkt i de krav som stilles i NOKUTs studietilsynsforordning. En komite bestående av representanter for arbeids-

eller samfunnsliv, tidligere studenter og eksternt sakkyndige som er relevante for studietilbudet skal opprettes for evaluering. Komiteen skal godkjennes av Studienemnda

AHS har selv ansvar for evaluering av studieprogrammer på bachelornivå, og er ansvarlig for at studieprogram til enhver tid er oppdaterte og i tråd med gjeldene regler og forskrifter. Den eksterne evalueringen skal i særlig grad undersøke studie- og undervisningskvaliteten og gjøres med utgangspunkt i NOKUTs [veiledning om akkreditering av studieprogram](#).

AHS har i sitt kvalitetsarbeid en rekke målsetninger for studie- og undervisningskvaliteten og evalueringen skal bruke disse som kvalitetsmål.

- Utdanninger som er relevante i forhold til samfunnets og arbeidslivets behov for kompetanse.
- Utdanninger som oppfyller skolens visjon og formål.
- Studieprogram som er i tråd med nasjonale behov og studentenes etterspørsel.
- Studieprogram og studieplaner som oppfyller krav og nasjonale retningslinjer.
- Undervisning av høy faglig og pedagogisk kvalitet som gir høyt læringsutbytte.
- Studier og undervisning som gir høy gjennomstrømming og gir studenter gode muligheter etter endt utdanning.

Komiteens evaluering foregikk som en samtale med utgangspunkt i spørsmålene i *Mal for Ekstern Evaluering av Studieprogram* (se spørsmål 1–11 under). Denne malen er avledet fra Ansgar Høyskole sitt kvalitetssikringssystem (KSS). Samtalen er i det følgende oppsummert under hvert av disse spørsmålene:

Om studieprogrammets organisering og undervisning

1. Er informasjon om studietilbudet korrekt?

Studietilbudet skal ha et dekkende navn og studieplanen skal vise studiets innhold, oppbygging og progresjon, samt muligheter for studentutveksling.

Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

Komiteens vurdering:

Studieplanene bærer preg av å være gamle, og trenger sårt en helhetlig gjennomgang og oppdatering. Enkelte deler har blitt flikket på over tid, noe som har resultert i inkonsekvent begrepsbruk (eks.: KRLE, kristendomskunnskap, etc.). Studieplanene er utformet med ulik design, følger ulike maler, og oppleves noe uoversiktlige. Det er også endel skrivefeil, usammenhengende setninger, etc. Innslag av internspråk og kanaanspråk finnes også (eks.: «MF-varianten»). Komiteen anbefaler å bruke NOKUT sine maler mer aktivt.

Studieplanenes innledninger er uklare. Det er vanskelig å se hva som skiller de to studieprogrammene fra hverandre bortsett fra muligheten til å ta de bibelske språkene i Bachelor i teologi. Det blir følgelig uklart hvem som er målgruppe for det enkelte program. Studieforløpene er heller ikke godt beskrevet, slik at det er uklart hvilke emner som skal gjennomføres hvilke semester. Vi vil påpeke at årsenheten i KRLE (som et felles førsteår i

begge teologiutdanningene) kan oppleves noe misvisende. Mens programmet profileres som en teologiutdanning, har årsenheten (for) store innslag av allment religionsfaglige og skolerettede/didaktiske emner. Flere av komiteemedlemmene fremhever at den generelle vagheten innledningsvis i studieplanene, gjør at det er vanskelig å se funksjonen/rollen til de enkelte emner. Overskriftene til emnene er noe vage. For eksempel er tittelen *Fag og formidling* mangelfull – hvilket fag er det snakk om her?

Komiteen legger merke til at studieprogrammene legger vekt på presten/pastoren som forkynner og leder, og anbefaler en bredere tilnærming til preste-/pastorrollen som i større grad speiler den faktiske virkeligheten og bedre istandsetter studentene til menighetstjeneste. Dette er særlig viktig om man også ønsker å utdanne til Den norske kirke.

Bruken av begrepet «praktisk teologi» (PT) virker uavklart i studieplanene. På en side bærer planene preg av et ønske om å være i kontakt med fagutviklingen på feltet, på en annen side fremstår PT som «appliseringen av teologi for praktikere». PT-emnene virker i beskjeden grad å ta opp i seg utviklingen i fagfeltet nasjonalt og internasjonalt. Dessuten: det er for lite innslag av bibelfag i Bachelor i Praktisk Teologi.

Når det gjelder bibelfagsemnene *Bibelen* og *Tekststudier i Det nye testamente*, stiller vi spørsmålsteget til fordelingen av det nytestamentlige tekstutvalget. På innføringsemnet, som er det eneste alle studentene har, undervises kun de synoptiske evangeliene og Acta.

Videre er det for lite informasjon om/fokus på studentutveksling i studieplanene, særlig med tanke på at dette beskrives som ett av fire hovedmål for utdanning i skolens strategiske plan.

Komiteen påpeker at skolen nok vil gjøre seg tjent med å dyrke frem sitt særpreg blant landets teologiutdanninger fremfor å forsøke å favne alle avgreininger over to studieprogram. Det anbefales å spisse og tydeliggjøre programmene fremfor å mette de med ulike valgmuligheter – både i og etter studieløpet. Slik de fremstår nå, kommer Ansgars særpreg frem i for liten grad.

2. Er læringsutbyttet for studietilbudet i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring?

Komiteens vurdering:

Slik komiteen vurderer det, er koblingen mellom studieplanenes læringsutbyttebeskrivelser (LUB) og Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) for svak. LUB-ene i emnene bærer preg av å være utviklet av den enkelte faglærer, og ikke av et fagmiljø i fellesskap. Relasjonen mellom emnene, og dermed også til overordnede LUB-er på programnivå, er for vag.

Videre er det for oss vanskelig å få øye på den store forskjellen på kunnskapsmål, ferdighetsmål og den generelle kompetanse-mål som studentene skal kunne oppnå gjennom programmet.

3. Har studiet Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som er tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet?

Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

*Undervisning og vurderingsformene skal være varierte og tilpasset nivå og læringsmål
Studenten skal få faglig veiledning som er tilpasset studieprogrammets faglige nivå.*

Komiteens vurdering:

På dette punktet er det mest å gjøre med de praktisk teologiske fagene, men også noe på de øvrige. Vurderingsformene er varierte gjennom de to studieplanene. Det er bra. Eksamensformene står imidlertid ikke alltid i samsvar med LUB-ene. Et eksempel er faget *Forkynnelse og Gudstjeneste* som har praktiske læringsmål, men likevel 8-dagers hjemmeeksamen. Videre ser komiteen svakheter i sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelser, arbeidsformer og vurderingsformer. Et eksempel på dette er emnet *Praksis i DnK*, som har tydelige teoretiske mål, men som likevel mangler pensum. Videre er begge praksisemnene fulle av referanser til «praksisfeltet», uten at dette noen gang defineres. Studiekrav/arbeidskrav bør i større grad tydeliggjøres.

4. Studiet skal ha en tydelig kobling til yrkesliv/ profesjon. Er studietilbudet faglig oppdatert, og har det en tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv?

Komiteens vurdering:

Representantene fra yrkesliv påpeker at det er divergens mellom studieplanenes faglige sammensetting, og hva arbeidsmarkedet de representerer har behov for.

Representanten fra Den norske kirke savner fokus og opplæring i tematikk som forkynnelse for barn og unge og kasualia. For studenter som sikter seg inn mot prestetjeneste i Den norske kirke, er det viktig med en god helhet mellom de teoretiske fagene, de praktisk-teologiske fagene og praksis-periodene. Det anbefales særlig å se på innretningen av den systematiske teologien og kirkehistorien

Representanten fra Misjonskirka savner fokus og opplæring i tematikk som religionspsykologi og sunn og bærekraftig åndelighet. Menighetsplantning og misjonar kirke er i fokus i store deler av frikirkebevegelsen i dag, men dette er ikke tematisert i de relevante emnene. Også konflikthåndtering kunne gjerne vært inne i planene.

Komiteen finner det overraskende at studieplanene ikke i større grad uttrykker et ønske om å inkorporere åndelig liv i den akademiske dannelsen. Her er det mulig for Ansgar høyskole å gjøre sitt særpreg gjeldende. Det er mulig å si noe om dette i studieplanene, og i tillegg legge opp på forholdet til ekstrakurrikulære aktiviteter og tiltak.

Videre påpekes det at praksisemnene synes å være lite integrert i utdanningsløpene, men snarere lagt til slutt. Praksiserfaringene får med dette liten mulighet til å forme studenten undervegs i studieløpet. Det foreslås derfor at skolen vurderer muligheten for langsgående praksis, slik det er blitt tatt i bruk ved andre teologiske utdanningsinstitusjoner.

AHS scorer lavt på spørsmål og yrkesrelevans og kontakt med arbeidsliv i studentevalueringene som er fremlagt komiteen. Dette ble vi overrasket over å høre – og tenker at det burde være mulig for AHS å gjøre noe med. Men vi merker oss at koblingen også synes å være svak i studieplanene.

Med hensyn til faglig oppdatering, mangler de praktisk teologiske fagene faglig oppdatering fra det som er skjedd på feltet de siste 20 årene. Det samme gjelder bibelfag, der fokus er

ensidig på historisk-kritisk metode, og vendingen mot tematikker «foran teksten» (som resepsjonshistorie og kritiske lesninger som postkolonial, feministisk, økohermeneutisk osv.) er fraværende. Videre påpekes det at pensum i kjerneteologifagene i regelen er skrevet av hvite menn. Pensumlitteraturen burde i større grad representere faglige stemmer fra det globale sør og av begge kjønn. En måte å være transparent på kjønn i pensumlistene på er å gjengi fullt fornavn i stedet for kun initialer. Det finnes videre flere tilfeller av utdatert pensum i planene, blant annet gjelder dette bibelfagsemenene. Også pensum i *Misjon og Global kristendom* kan med fordel oppdateres.

For studietilbud med obligatorisk praksis.

5. Har fagmiljøet tilknyttet studietilbudet relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet?

Komiteens vurdering:

Generelt er fagmiljøets kompetansenivå, slik den fremkommer i rapportene fra studiesjefen, tilstrekkelig.

For praksisemnene, mer spesifikt, er det vanskelig å si noe konkret om fagmiljøets relevans og kompetanse i og med at «praksisfeltet» ikke er definert.

Rutiner for innhenting av politiattest, kriterier for vurdering av praksisperioden, hvem som er definert som praksisveileder, emneansvarlig eller leder på praksisstedet, kontrakt for praksisveileder, mal for gjennomføring av praksis – dette er noen elementer som ikke kommer tydelig nok frem av informasjonen som er fremlagt komiteen.

Generelt påpeker komiteen at praksisemnene kunne vært mer målrettet i forhold til yrkesrelevans.

6. Har institusjonens praksisveiledere relevant kompetanse, og erfaring fra praksisfeltet?

Som nevnt under forrige punkt, er ikke komiteen forelagt tilstrekkelig informasjon som gjør det mulig å uttale seg under dette punktet.

Ledelse og fagmiljø

7. Er Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet i størrelse og kompetanse tilstrekkelig i forhold til antall studenter og studiets egenart?

Fagmiljøet skal være stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Komiteens vurdering:

I forhold til DBH-tallene, er antall lærere per student litt lavt. Det samme gjelder andelen ansatte med førstekompetanse. Publiseringstallene per faglige årsverk er til gjengjeld høye. Her var AHS best i klassen av private høyskoler i 2019!

Kompetanse på fagområdene Missiologi og Ekklesiologi er lav, med flere lærere uten førstekompetanse. Dette er overraskende da vi anser dette å være en av Ansgarskolens forser. Det har foregått et generasjonsskifte ved AHS de siste årene, noe som særlig studentrepresentanten i evalueringskomiteen påpeker at er merkbart. Rekruttering av nye ansatte – og oppbygging av deres kompetanse – bør ha prioritet i årene fremover.

8. Har studietilbudet en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studiet?

Komiteens vurdering:

Midtvegsrapportene fremstår som i for stor grad som et internt notat. Rapportene er knappe i sin informasjon og det forutsettes at leseren kjenner til spørsmål og svaralternativer i spørreskjemaene. Disse var ikke forelagt evalueringskomiteen.

Studiesjefens årsrapporter er gode, men inneholder litt mange gjentakelser fra år til annet. Kvalitetsutviklingen synes å bære preg av at studieplanene er blitt til, og revidert gjentatte ganger, over lang tid. Dette kommer særlig frem i diskrepansen mellom LUB-ene, pensum og emnebeskrivelsene.

Kvalitetssikringssystemet virker å være på plass. Likevel virker det kontinuerlige kvalitetsarbeidet å halte litt. Komiteen anbefaler skolen å systematisk gå igjennom de forskjellige funksjonene i systemet, og revitalisere kvalitetskulturen med liv, profesjonalitet og omsorg.

9. Er studieprogrammet godt forankret i høyskolens profil og strategiske plan?

Komiteens vurdering:

Det som savnes av retning og særpreg i studieplanene, foreligger i stor grad i skolens strategiplan. Strategisk plan ble ikke sendt ut i forkant, men ble parafrasert i møtet. Det påpekes at strategisk plan er tydeligere på hva skolen vil med sin utdanning enn det studieplanene uttrykker. Strategisk plan er et godt utgangspunkt for å spisse studieplanene.

Elementer ved AHS som «Mer enn skole», vektlegging av personlig dannelse, skolens åpne og økumeniske kultur – slik den oppleves i praksis av studentene – mangler i den strategiske planen og i studieplanene. Hva med å få dette mer frem? Dette kan gi skolen en mer tydelig profil som kan skille den fra andre. Komiteen anbefaler skolen å ta i bruk denne muligheten.

Studentgjennomstrømning og resultater

10. Studentenes egenvurdering av studiet

Hvor godt fornøyd er studentene med studieprogram, undervisning og læringsmiljøet?
Er det utvikling i studentenes tilbakemelding over tid / gjentakende utfordringer?

Komiteens vurdering:

Det er mye ved studentenes evalueringer som tilsier at de er veldig fornøyd. Likevel er lav tilknytning til arbeidsliv, lav egeninnsats, dårlig oppslutning rundt kollokviégrupper og lav besvarelsesprosent i evalueringene, elementer som bør vektlegges i evalueringene. Kanskje

henger noe av dette sammen med at undervisningsformene er litt gammeldagse? Mangel på tilknytning til arbeidslivet kan også forsterke fraværet av lyst til å bruke mer tid på studiene. Som nevnt over er det mulig å tenke nytt og mer aktivt rundt dette med arbeidskrav i emnene for å imøtekomme noe av denne kritikken.

Det er muligens bekymringsverdig at tiltakene som listes opp i studiesjefens årsrapport gjentas fra år til år. Det kan tyde på at lærerne ikke er med i prosessen, eller av andre grunner ikke implementerer tiltakene i tilstrekkelig grad.

Nyere høyskolepedagogikk vektlegger viktigheten av at lærere gir tilbakemeldinger på studentarbeider, såkalt «formative vurderinger». Det kan virke som om AHS ikke har vektlagt dette – det kommer i alle fall ikke tydelig fram i planene. Fra grunnskole og vgs. er dagens studenter vant med en sterk tilbakemeldingskultur. Dersom dette ikke er skikkelig på plass, vil overgangen fra vgs. til høyere utdanning virke unødvendig stor og forvirrende for enkelte.

11. Resultater

Har studiet god gjennomstrømming?

Er strykprosenten i tråd med vedtatt målsetning?

Er tidligere studenter i jobb / videre utdanning hvor utdanning fra AHS er relevant?

Komiteens vurdering:

DBH-tallene tilsier jevn vekst på studiene. Deltidsbacheloren har ikke de siste årene hatt tilstrekkelig rekruttering og gjennomstrømming. Avtagerundersøkelser (undersøkelser gjennomført med studenter i tiden etter uteksaminering) bør være en del av KSS for å fange opp refleksjon, erfaringer og muligheter til arbeid etc.

Representantene fra arbeidslivet melder at studenter fra AHS begynner å jobbe i deres sammenhenger.

Antallet teologistudenter tilsier at det også i fremtiden burde være mulig å bevare den nære relasjonen mellom studenter og lærere som er vanlig ved mellomstore institusjoner.

--

Vi vil med dette takk for tilliten og oppdraget, og ønske AHS lykke til med utviklingen av sine Bachelorprogram i teologi.

Anna Rebecca Solevåg

Signe Marie Hægeland

Kathrine Tallaksen Skjerdal

Torben Joswig

Knut Tveitereid

(sign.)

22/2–2021